ABSZTRAKTKÖTET

MÓDSZERTANI KUTATÁSOK AZ ÉSZAKKELET-MAGYARORSZÁGI RÉGIÓBAN

Módszerek a fenntarthatóság jegyében elnevezésű konferencia

2022

Eszterházy Károly Katolikus Egyetem
Pedagógusképző Központ

MÓDSZERTANI KUTATÁSOK AZ ÉSZAKKELET-MAGYARORSZÁGI RÉGIÓBAN

Módszerek a fenntarthatóság jegyében elnevezésű konferencia

Absztraktkötet

Eszterházy Károly Katolikus Egyetem
Pedagógusképző Központ

MÓDSZERTANI KUTATÁSOK AZ ÉSZAKKELET-MAGYARORSZÁGI RÉGIÓBAN

Módszerek a fenntarthatóság jegyében elnevezésű konferencia

Absztraktkötet

Szerkesztette:
Kovács Enikő

LÍCEUM KIADÓ
Eger, 2022

Nyelvi lektor:
Báthory Kinga

ISBN 978-963-496-251-9

A kiadásért felelős
az Eszterházy Károly Katolikus Egyetem rektora
Megjelent az EKKE Líceum Kiadó gondozásában
Kiadóvezető: Nagy Andor
Felelős szerkesztő: Domonkosi Ágnes
Nyomdai előkészítés, borítóterv: Csombó Bence

Megjelent: 2022-ben

Tartalom

PLENÁRIS ELŐADÁSOK **7**
Prof. dr. Mika János: Oktatás az ENSZ Fenntartható Fejlődési Céljaiban (és ami kimaradt) 9
Dr. Szarka Katarína: Az osztálytermi értékelés a fenntartható tanulásért 10
Dr. Murányi Zoltán: A fenntarthatósági szemlélet formálásnak legfontosabb színterei 11
Dr. Misik Tamás: Az oktatás vonulata az egyetem Fenntartható Fejlődési Stratégiájában 12
Dr. Révész László: Módszertani innovációk hatékonyságának elemzése 13

MÓDSZERTANI MŰHELY I. **15**
Dr. Rázsi András: Egy minta tananyag az éghajlatváltozás tudatosítására alsó tagozatban 17
Dr. Kaknics-Kiss Barbara: A klímaváltozással kapcsolatos ismeretek megjelenése a közép- és általános iskolás földrajztankönyvekben 18
Katona Ildikó, Dr. Sütő László, Dr. Murányi Zoltán: Z-szakos tanári szakképzettség és módszertani egyedisége 19
Oláhné dr. Téglási Ilona, Dr. Kovács Zoltán: Interdiszciplináris, eszközhasználatra épülő kurzus hatása a tanár szakos hallgatók motivációjára 20
Sándor József, Kopasz Adrien Réka: Fantázia és valóság – Tanári kompetenciák, fenntarthatósági és környezeti nevelési indikátorok megjelenése felvételizők motivációs leveleiben 21

MÓDSZERTANI MŰHELY II. **23**
Dr. Kispál Dániel: Magyartanárok irodalomtanításra vonatkozó nézeteinek vizsgálata Nógrád és Heves megyében 25
Egervári Júlia, Mgr. Mészáros Tímea: Környezeti szempontok és environmentális művészetek a vizuáliskultúra-tanári képzésben – Új módszertani lehetőségek 26
Dr. Czeglédi László, Radics Krisztina: Iskolai könyvtárak használói szemmel 27
Pap Barbara, Sogor Csilla: Játékosítás kémiaórákon az általános iskola hetedik osztályában 28

DIGITÁLIS ÉS MÉDIAPEDAGÓGIA **29**
Dr. Szíjártó Imre: A média szerint a világ – a fenntarthatóság médiareprezentációja 31

Kovács Enikő: A médiapedagógia alkalmazási tapasztalatai a társadalomföldrajzi ismeretek oktatásában 32
Dr. Antal Péter: A távoktatás módszertani tapasztalatai járvány idején az Eszterházy Károly Katolikus Egyetemen 33
Dr. Prantner Csilla, Koczka Ferenc, Dr. Biró Csaba: Milyen változásokat hozhatnak a kvantumszámítógépek az oktatás területén? 34
Ládiné Szabó Tünde: Tankockahasználat (LearningApps) a digitális tanrendű oktatás során 35

TERMÉSZETTUDOMÁNY ÉS KÖRNYEZETI NEVELÉS 37
Dr. Vargová Andrea: Élményalapú környezeti nevelés az óvodások és kisiskolások körében 39
Dr. Vlaszátsné Vanczer Dóra: Élményalapú környezeti nevelés a középiskolában otthon elvégezhető kísérletekkel 40
Kovács Mihály: Egy komplex ismereteket feldolgozó tanóra – a kőzetek és ásványok – megvalósítása szabadulójáték segítségével 41
Bátori Gabriella: Tanulói elégedettségi mérés az EKKE gyakorlógimnáziumának fizika-laborfoglalkozásaival kapcsolatban 42
Dr. Sumi Ildikó Katalin: Kilencedikes tanulók kémiai fogalmakkal kapcsolatos bemeneti tudásának összehasonlító vizsgálata 43

TESTKULTÚRA ÉS EGÉSZSÉGTUDAT 45
Széplaki Ildikó: Az oktatók módszerei az általános testnevelés keretein belül 47
Láng Éva: A tánc hatásai a tanulók kognitív, affektív és motoros képességeire 48
Dr. Ésik Éva Zsuzsanna, Dr. Sütő László: A Less Nándor Emléktúra Geotóp Napjának tapasztalatai 49
Dr. Hegedűs Roland: Tanulásban akadályozott tanulók fenntarthatóságra nevelése a kerettanterv tükrében 50
Sütő Szidónia, Kasza Adrienn: Drogprevenció roma és nem roma származású 8. osztályos gyermekek körében 51

PLENÁRIS ELŐADÁSOK

Oktatás az ENSZ Fenntartható Fejlődési Céljaiban (és ami kimaradt)

Prof. dr. Mika János
egyetemi tanár
Eszterházy Károly Katolikus Egyetem, Eger
mika.janos@uni-eszterhazy.hu

Absztrakt

Az ENSZ Fentartható Fejlődési Céljainak (2016–2030) 4. célja kifejezetten az emberiség előtt álló oktatási feladatokkal (4.1. – 4.7. részcél), illetve ezek teljesítésének feltételeivel (4.a.–4.c.) foglalkozik. E tíz részcélon kívül van az elvárások között 8 olyan részcél, amelyek 6 célhoz tartoznak, s amelyekben szerepel az oktatás vagy annak valamely szinonimája, illetve eredménye, a tudás vagy képesség. Az előadás röviden ismerteti az oktatáshoz kapcsolódó ezen részcélokat, de az előadás fókuszába azokat a részcélokat helyezzük, amelyek úgy fogalmaznak meg kompetenciamegszerzést, illetve -erősítést, hogy nem jelzik, miképpen tudnak majd a társadalom tagjai megfelelni ezeknek az elvárásoknak explicit oktatásban (hallgatóként) való részvétel nélkül. A legtöbb esetben ehhez elsősorban a műszaki és a természettudományok felső szintű (egyetemi és főiskolai) képzése szükséges. Ugyanakkor vannak nyilvánvaló kapcsolódások a szegénység és az oktatás, a nők egyenjogúsága és az oktatás, valamint a bűnözés és az oktatás között, amely összefüggések ismerete elsősorban a magas szintű társadalmi összefüggések fejlesztését igényli.

Kulcsszavak: ENSZ, fenntartható fejlődés, oktatás

Az osztálytermi értékelés a fenntartható tanulásért

Dr. Szarka Katarína
dékánhelyettes, egyetemi docens
Selye János Egyetem, Tanárképző Kar, Komárom
szarkak@ujs.sk

Absztrakt

Olyan korszakban élünk, amikor a siker és a kudarc közötti különbség közvetlenül összefügg azzal, hogy az egyén milyen tanulási készséget szerez meg a formális oktatás keretében, és milyen mértékben tudja azt kamatoztatni az élethosszig tartó tanulási folyamatában a saját fejlődése érdekében. A tanulmány a fenntartható tanulás perspektívájából jellemzi a tanulási folyamat felé támasztott elvárásokat, amelynek középpontjában a fejlődés és a változó környezethez való alkalmazkodás képessége és a tartós tudás megszerzése áll, és mint ahogy minden emberi tevékenység természetes velejárója az értékelés, a fenntartható tanulásban megvalósuló értékelésre helyezzük a hangsúlyt. Az értékelés tekintetében pedig a fogalmi tanulást támogató fejlesztő értékelési eszközökre koncentrálunk. Elemezzük a fogalmak és tantárgyi szakkifejezések (fogalmi ismeretek), a szakmai terminológia elsajátítását segítő formatív értékelési eszközök attribútumait. A tanulmány bemutatja a fejlesztő értékelés kiválasztott technikáira fókuszáló elméleti tanulmányok áttekintését, azok jellemzőit és módszertani vonatkozásait a fogalmi tanulás támogatása tekintetében.

Kulcsszavak: fenntartható tanulás, fejlesztő értékelés, fogalmi tanulás

A fenntarthatósági szemlélet formálásának legfontosabb színterei

Dr. Murányi Zoltán
főiskolai tanár
Eszterházy Károly Katolikus Egyetem, Kémia Tanszék, Eger
muranyi.zoltan@uni-eszterhazy.hu

Absztrakt

Napjaink legfontosabb témáinak egyike a fenntarthatóság. Ha már fenntarthatóan fejlődő világot nem is tudunk gyermekeinkre hagyni, legalább a szemléletük alakításában igyekezzünk minél hatékonyabbak lenni!

Mik is lennének a fenntarthatósági nevelés fő színterei? Első gondolatunk – a család mellett – természetesen az iskola. A NAT 2020-at áttekintve és persze a helyzet ismeretében az alábbi helyzetelemzést fogalmazhatjuk meg:

- Ugyan az új NAT többször, több tantárgy (és nemcsak a természettudományos tárgyak, hanem pl. etika, vizuális kultúra, mozgóképkultúra, idegen nyelv, történelem, technika) vonatkozásában említ fenntarthatósággal kapcsolatos elemeket, ezek nem képeznek koherens, a nevelési folyamaton végighúzódó egységes rendszert.
- A túlszabályozás miatt még az arra képes tanároknak sincs érdemi lehetőségük a fenntarthatósági szemléletformálást tantárgyukba integrálni.
- A téma a NAT-ban csak „megtanulandó" tartalmi elemek formájában jelenik meg, önálló, teremtő tevékenység szinte nem kapcsolódik hozzá.
- Sajnos az integrált szemlélet sem tudott meggyökeresedni, így marad az izolált egységekben lezajló, esetleges tartalmakkal létrejövő „kötelességszerű" említés.

Mégse adjuk fel a harcot, hiszen maradtak lehetőségek, még a tanórákon is, hiszen vannak integrált természettudományos órák (talán helyenként ténylegesen integrált tartalmakkal), és ott vannak a tanórán kívüli lehetőségek, a témahét, a szakkör, a nyári tábor, a kert- és a múzeumpedagógia. Ezekhez a színterekhez és a várhatóan hatékony pedagógiai módszerekhez kapcsolódó jó gyakorlatokat tekintjük át.

Kulcsszavak: fenntarthatósági nevelés, NAT 2020, jó gyakorlatok

Az oktatás vonulata az Egyetem Fenntartható Fejlődési Stratégiájában

Dr. Misik Tamás
adjunktus
Eszterházy Károly Katolikus Egyetem, Földrajz és Környezettudományi Intézet, Eger
misik.tamas@uni-eszterhazy.hu

Absztrakt

Az Egyetem Fenntartható Fejlődési Stratégiája 2021 tavaszán készült el. A 73 oldalas dokumentum fontos fejezetét alkotja az oktatás és nevelés témaköre. Az akkreditált szakok egy részénél a képzési paletta tartalmaz olyan kurzusokat, amelyek tematikájában megjelenik a fenntarthatóság. Az egyetem Kepes György Szakkollégiuma is rendez olyan előadásokat, amelyekben kellő súllyal megjelenik a fenntarthatóság. Ezek is elősegíthetik a fenntarthatósági alapelvek minél szélesebb körű továbbadását és gyakorlati alkalmazásukat. A fenntarthatóság témája az Egri és a Jászberényi Campuson egyaránt megjelenik; leginkább a Természettudományi és a Pedagógiai Karon találunk ilyen kurzusokat. Az Élelmiszertudományi, a Földrajz és Környezettudományi, továbbá a Biológia Intézet által meghirdetett tantárgyak között nagyobb számban vannak olyanok, amelyek érintik a környezetvédelmet, ezáltal közvetlen vagy közvetett úton a fenntarthatóság elemeit is. A fenntarthatósággal kapcsolatos képzés a munkavállalók oldalán is megjelenik. Az uniós projektek kedvezményezettje ugyanis köteles a környezetvédelmi és esélyegyenlőségi jogszabályokat betartani, fenntarthatósággal kapcsolatos tudásmegosztást biztosítani valamennyi munkavállalója számára. Célunk az ifjúság motivációjának megteremtése és megőrzése a fenntarthatóságot veszélyeztető környezeti problémák megoldása terén.

Kulcsszavak: zöld egyetem, környezettudatosság, fenntarthatóság

Módszertani innovációk hatékonyságának elemzése

Dr. Révész László
főigazgató, egyetemi docens
Eszterházy Károly Katolikus Egyetem, Pedagógusképző Központ, Eger
revesz.laszlo@uni-eszterhazy.hu

Absztrakt

A XXI. század egyik legnagyobb kihívása az eredményes oktatás megvalósítása. Mindezt olyan környezetben kell megvalósítani, mely rendkívül gyorsan változik, azonban az oktatás, a tapasztalatok és kutatási eredmények alapján is jóval lassabban reagál a változásokra, mint az indokolt lenne. Kérdésként merül fel, hogy melyek azok az indikátorok, melyek alapján egy iskolarendszerről és az ahhoz kapcsolódó iskolákról elmondható, hogy jól teljesítenek.

A kutatás célja, hogy feltárja és bemutassa a nemzetközi jó gyakorlatokat, melyek fókuszában az iskolafejlesztés és a pedagógusok módszertani kultúrájának fejlesztése áll. Megvizsgálni, hogy mitől tudásintenzív egy iskola mint szervezet, illetve az innovációs hajlandóságnak milyen összetevői vannak. Emellett további cél egy hazai iskolafejlesztő módszer, a Komplex Alapprogram, valamint e program eredményeinek bemutatása. A projekt 2017–2021 között valósult meg 1500 iskola, valamint 35.000 pedagógus bevonásával. A program hazánk eddigi legnagyobb köznevelés-fejlesztési akciója volt az Eszterházy Károly Katolikus Egyetem konzorciumvezetésével. A Komplex Alapprogramhoz kapcsolódó iskolák pedagógusainak több mint 70%-a jelezte vissza, hogy módszertanilag jelentősen fejlődtek a program hatására. Az intézményvezetők a szervezeti kultúra fejlődését, valamint a módszertani fejlődést emelték ki, míg a tanulók az élményközpontú, aktív órákat.

Kulcsszavak: módszertani innováció, innovációs hajlandóság, iskolafejlesztés

Módszertani műhely I.

Egy mintatananyag az éghajlatváltozás tudatosítására alsó tagozatban

Dr. Rázsi András
adjunktus
Eszterházy Károly Katolikus Egyetem, Fizika Tanszék, Eger
razsi.andras@uni-eszterhazy.hu

Absztrakt

Több szakirodalom alátámasztja, hogy a megfelelő attitűd kialakítását már kisgyermekkorban el kell kezdeni, beleértve a környezettudatosságot. Ezért kidolgozásra került kettő tanóra, ahol az éghajlatváltozás okait és következményeit tudatosítjuk, továbbá azt, hogy mit tehet az egyén annak érdekében, hogy a hatás mérséklődjön. A tanórák a környezetismeret tantárgy keretein belül valósultak meg, és az órák előtt és után a részt vevő gyerekek egy tesztet töltöttek ki, amit fél év után megismételtünk. Így nemcsak az derült ki, hogy mennyit változott a tudásuk, hanem az is, hogy mennyire mélyült el ez az új ismeretanyag. A tanórán az is felszínre került, hogy a környezeti nevelés alkalmas a matematikai, asszociációs és szövegértési készségek fejlesztésére is.

Kulcsszavak: környezettudatos attitűd, éghajlatváltozás, környezetismeret

A klímaváltozással kapcsolatos ismeretek megjelenése a közép- és általános iskolás földrajztankönyvekben

Dr. Kaknics-Kiss Barbara
egyetemi adjunktus
Eszterházy Károly Katolikus Egyetem, Pedagógusképző Központ, Eger
kiss.barbara@uni-eszterhazy.hu

Absztrakt

Az oktatásnak olyan tudást, készségeket, képességeket és értékrendet kell közvetítenie a diákok számára, amelyekkel a felnövekvő nemzedék a saját világát képes lesz a fenntarthatóság jegyében alakítani. Ennek feltétele, hogy a diákok rendelkezzenek megfelelő ismeretekkel a környezetükben végbemenő változásokról és ezek okairól.

A köznevelésben most és a korábbi években leginkább jelen lévő tankönyvkiadók könyveit vizsgáltam meg az általános iskola 5. osztályától a középiskola 10. osztályáig, keresve bennük a klímaváltozás témakörével kapcsolatos információkat. Kutatásom során a témakör előfordulásának gyakoriságára és a tartalmi minőségre fókuszáltam.

A harmincöt tankönyv és munkafüzet tartalomelemzéséből kiderül, hogy a legtöbb információt a régebben használt tankönyvekben a diákok a klímaváltozás hatásairól, ezt követően a klímaváltozás okairól és végül a klímaváltozás mérsékléséről olvashattak. Az újgenerációs tankönyvekben a legtöbb ismeretet a hatásokról, nem sokkal kevesebbet a mérséklés lehetőségeiről, ezt követve pedig az okokról gyűjthetik a diákok. A klímaváltozás mérséklésével kapcsolatos információk ezekben a tankönyvekben már sokkal nagyobb hangsúlyt kaptak, mint a korábbiakban.

Kulcsszavak: tankönyvelemzések, közép- és általános iskola, klímaváltozás oktatása

Z-szakos tanári szakképzettség és módszertani egyedisége

Katona Ildikó[1], **Dr. Sütő László**[2], **Dr. Murányi Zoltán**[3]
[1] *adjunktus*
Eszterházy Károly Katolikus Egyetem, Környezettudományi és Tájökológiai Tanszék, Eger
katona.ildiko@uni-eszterhazy.hu
[2] *egyetemi docens*
Eszterházy Károly Katolikus Egyetem, Természetföldrajzi és Geoinformatikai Tanszék, Eger
suto.laszlo@uni-eszterhazy.hu
[3] *főiskolai tanár*
Eszterházy Károly Katolikus Egyetem, Kémia Tanszék, Eger
muranyi.zoltan@uni-eszterhazy.hu

Absztrakt

A felsőoktatás természettudományi tanári szakjaira jelentkezők száma drasztikusan csökkent az utóbbi években, akár egy-egy intézményben egy adott szakra már nincs is jelentkező. A háttérben különböző okok állnak, de annyi bizonyos, hogy a közoktatás természettudományos tanárok hiányában (is) teljesen működésképtelenné válik.

A probléma megoldása társadalmi érdek, így oktatáspolitikai döntés született, amelynek értelmében egy új természettudományos tanári szak került a képzési palettára: az ötéves, önálló, természettudomány-környezettan szakos képzés. Ez Z-szak márkanéven vonult be leginkább a köztudatba az utóbbi évben.

A szak a jövőért, a jövő generációi érdekében jelent meg. A képzési háló – szakmai, szakmódszertani és pedagógiai-pszichológiai szempontból is új elemekkel, újszerű koncepció mentén – a hatékonyabb tanári felkészítést szolgálja.

Kulcsszavak: természettudományos tanár, Z-szak, új módszertan

Interdiszciplináris, eszközhasználatra épülő kurzus hatása a tanár szakos hallgatók motivációjára

Oláhné dr. Téglási Ilona[1], **Dr. Kovács Zoltán**[2]
[1] *egyetemi docens*
Eszterházy Károly Katolikus Egyetem, Informatikai Kar, Eger
teglasi.ilona@uni-eszterhazy.hu
[2] *egyetemi docens*
Eszterházy Károly Katolikus Egyetem, Informatikai Kar, Eger
kovacs.zoltan@uni-eszterhazy.hu

Absztrakt

Nemzetközi szinten egyre nagyobb hangsúly van a közoktatásban az interdiszciplináris megközelítéseken. Ezért fontosnak tartjuk, hogy a pedagógusképzésben is megjelenjen ez a tendencia. Előadásunkban egy nemzetközi együttműködésben fejlesztett, eszközhasználatra építő módszertani kurzus bemutatásával és vizsgálatával szeretnénk erre példát adni. Kutatásunkban a 2021/22-es akadémiai év során kialakított és több partnerintézményben kipróbált kurzusok hatását vizsgáljuk a hallgatók motivációjára. A kurzusokon a pedagógusképzés különböző területein, az óvodapedagógus-, gyógypedagógus-, tanítóképzéstől a középiskolai tanárképzésig terjedő skálán tanulmányokat folytató hallgatók vettek részt. A kurzus céljainak, felépítésének, a hallgatók tevékenységeinek bemutatása után a motivációs kérdőívek visszajelzéseinek elemzését és az abból levonható következtetéseket szeretnénk bemutatni.

Kulcsszavak: interdiszciplináris pedagógusképzés, módszertan, hallgatói motiváció

Fantázia és valóság – Tanári kompetenciák, fenntarthatósági és környezeti nevelési indikátorok megjelenése felvételizők motivációs leveleiben

Sándor József[1], **Kopasz Adrien Réka**[2]
[1] ügyvivő szakértő
Eszterházy Károly Egyetem, Felnőttképzési és Gyakorlatszervezési Osztály, Eger
sandor.jozsef@uni-eszterhazy.hu
[2] *mesterpedagógus*
Gárdonyi Géza Ciszterci Gimnázium és Kollégium, Eger
akeragrav648@gmail.com

Absztrakt

A pedagógusokkal kapcsolatos elvárások a 20. század utolsó és a 21. század első negyedében jelentős változásokon mentek át. A 20. század végén a jó pedagógus fáradhatatlan lelkesedéssel dolgozó mester, ideális példakép, kifogástalan szaktudásával és életével nevelő, magas társadalmi státuszú ember. (Bagdy, 1993) A társadalmi és gazdasági változások hatására a tanár szerepe a 21. században átalakult. A tudásközvetítést szolgáltatásként megvalósító szakember, mentor és a szocializációt elősegítő nevelési partner feladatai kiegészültek az élethosszig tartó tanulást közvetítő és megvalósító emberképpel. Napjainkra a tanári feladatok olyan összetettséget értek el, hogy az életpályamodell előírásai 8 kompetencia 66 indikátorában tudják csak összefoglalni. (Útmutató a pedagógusok minősítési rendszerében a Pedagógus I. és Pedagógus II. fokozatba lépéshez, 2019) A kutatásban vizsgáljuk, hogy a pedagóguspályát választó fiatalok előzetes elvárásaikban megközelítik-e ezt a komplexitást. Az EKKE tanár szakjaira jelentkezők motivációs leveleit dokumentumelemzéssel vizsgáltuk. (N = 120) Nyomon követtük a pedagóguskompetenciák és a szakmai indikátorok megjelenését. Korrelációanalízissel megállapítottuk a levelekben megjelenő tanári személyiségjegyek és a pedagóguskompetenciák közötti összefüggéseket.

Kulcsszavak: motiváció, tanárkép, fenntarthatóság

Módszertani műhely II.

Magyartanárok irodalomtanításra vonatkozó nézeteinek vizsgálata Nógrád és Heves megyében

Dr. Kispál Dániel
egyetemi adjunktus
Eszterházy Károly Katolikus Egyetem, Irodalomtudományi Tanszék, Eger
kispal.daniel@uni-eszterhazy.hu

Absztrakt

Hazánkban az irodalomtanítást illetően a rendszerváltás óta számos kérdés megfogalmazódott, melyek mélyebb és kiterjedtebb megértése elengedhetetlen irodalompedagógiánk fejlődésének szempontjából. Az elmúlt bő harminc év alatt a szaktudományos munkák teoretikus síkon kimutatták azt, hogy irodalompedagógiai struktúránk négy olyan kiváltképp fontos motívumot tartalmaz, amelyek folyamatos vizsgálata és fejlesztése szükséges. Ez a négy terület a tanulásszervezés, a műértelmezés, a tananyag-elrendezés és a kortárs irodalom kérdésköre. Bár az elméleti kutatások alaposan elemzik az adott problémakört, az empirikus kutatások száma meglehetősen kevés. Lényeges, hogy a fentebb említett motívumokról a gyakorlati megközelítés során is legyenek adataink, hiszen így láthatjuk azok tényleges osztálytermi megjelenését, ami pontosítani tudja a fejlesztési lehetőségek irányait, mibenlétét.

Kutatásunkban félig strukturált interjút készítettünk olyan középiskolai magyartanárokkal, akik Nógrád és Heves megyében tanítanak (N = 12). A legfőbb célunk az volt, hogy képet kapjunk a négy motívumra vonatkozó pedagógiai nézetekről, a pályaválasztási motivációkról, a pályakezdés nehézségeiről, illetve a korábbi magyartanároknak a nézetek formálódására hatást gyakorló szerepéről. Vizsgálatunk egy kiterjedtebb empirikus kutatás része volt, az interjúk előtt fogalomtérképeket készítettünk a vizsgálati csoportba bevont pedagógusokkal. A kvalitatív adatok kiértékelése által kapott eredményeket felhasználva pedig kérdőívet szerkesztettünk, amelyet az egész ország területéről töltöttek ki magyartanárok (N = 254). A kutatás a legizgalmasabb eredményeket a műértelmezésre vonatkozó nézetek kapcsán hozta. A kvalitatív és kvantitatív adatelemzés során megállapítottuk, hogy a nézetek legfőképp a modern irodalomtanítási paradigma felől értelmezhetők.

Kulcsszavak: irodalompedagógia, pedagógusnézetek, műértelmezés

Környezeti szempontok és environmentális művészetek a vizuáliskultúra-tanárok képzésében – Új módszertani lehetőségek

Egervári Júlia[1], **Mgr. Mészáros Tímea**[2]
[1] óraadó
Eszterházy Károly Katolikus Egyetem, Vizuális Nevelés- és Művészetelméleti Tanszék, Eger
egervari.julia@uni-eszterhazy.hu
[2] *adjunktus*
Selye János Egyetem Tanérképző Kar, Óvó- és Tanítóképző Tanszék, Komárom
meszarost@ujs.sk

Absztrakt

A környezeti nevelés erőfeszítései mindannyiunk számára kiemelten fontosak, mert már nem egyszerűen környezetvédelemről beszélünk. Míg a nemzetközi gyakorlatban egyre nagyobb hangsúllyal jelennek meg ökológiai szemléletű projektek a művészetoktatás területén, a hazai szakirodalom és a gyakorlati megvalósítás sem feltárt. Ahogy az iskolai környezeti nevelés által, úgy a vizuális nevelésen keresztül is fejleszthető az értékítéletet, az érzelmi kapcsolódás, a közösséghez kötődés, az igény az egész életen át tartó tanulásra. Ehhez azonban szükséges a pedagógiai kultúra megújítása. Úgy gondoljuk, hogy a környezeti szempontok, új műfajok, új szemléletmódok és módszerek megjelenése a vizuális nevelésben a vizuáliskultúra-tanári képzés milyenségétől, a művészképzéstől és az oktatók nézeteitől is függ.

A kortárs művészeti tendenciák (pl.: bioart, ecoart, közösségi művészet) transzdiszciplináris szemléletmódot tükröznek, reagálnak az antropocén kor kihívásaira, és hol explicit, hol implicit módon környezeti nevelő szerepet vesznek fel. A téma aktualitása az oktatókat és hallgatókat is foglalkoztatja, motiválja, és sok új módszertani lehetőséget rejt magában, innovációra, kísérletezésre hív.

Kérdőíves felmérésünkben arra kerestük a választ, hogy a környezeti szempontok, a hozzá kapcsolódó műfajok és szemléletmódok, módszerek megjelennek-e a vizuáliskultúratanár-képzésben, a művészképzésben; az egyetemi, főiskolai oktatók hogyan viszonyulnak ezekhez a témakörökhöz, milyen keretek adottak hozzá, és esetlegesen milyen tapasztalataik vannak az alkalmazhatóság terén.

Kulcsszavak: környezeti nevelés, environmentális művészetek, multidiszciplináris oktatás

Iskolai könyvtárak használói szemmel

Dr. Czeglédi László[1], **Radics Krisztina**[2]
[1] *egyetemi docens*
Eszterházy Károly Katolikus Egyetem, Informatikai Kar, Eger
czegledi.laszlo@uni-eszterhazy.hu
[2] *tanársegéd*
Eszterházy Károly Katolikus Egyetem, Digitális Technológia Intézet, Eger
radics.krisztina@uni-eszterhazy.hu

Absztrakt

Miért lesz valaki iskolai könyvtáros vagy könyvtárostanár a mai világban? Például egy eldugott helyen egy 87 főt számláló iskolában? Kutatásunk többek között erre keresi a választ, valamint arra, hogy az iskolai könyvtárak működése, fennmaradása mennyire kecsegtet reális esélyekkel.

A jelenlegi kutatást több lépcsőben terveztük megvalósítani. A hangsúly elsősorban az iskolai könyvtárak szerepének, lehetőségeinek vizsgálatára helyeződik, főként a digitális oktatási szolgáltatások és a digitális könyvtárpedagógia támogatásának vonatkozásában.

A kutatás elindítását az élet hozta. Láttuk a sok rossz és a sok jó példát. A különböző tanítási gyakorlatokon való részvételen tapasztaltak juttattak el addig, hogy foglalkozzunk a kérdéssel. Három szakaszban történt a megkérdezés: iskolai könyvtárosok, tanárok, diákok. A könyvtárosok megkérdezése megtörtént, a válaszadási készség minden várakozást felülmúlt. Sajnos az eredmények jórészt nem hazudtolták meg a várt és vélt mutatók által jelzett adatokat.

A második szakasz a legritkábban megkérdezettekről szól. Nem egyszerű a tanárokat megkérdezni olyan formában, hogy érdemesnek ítéljék meg a válaszadást.

A harmadik szakasz a tanulókról szól, miként élik meg az oktatás támogatásának különböző területein nyújtott szolgáltatások beépülését tanulmányaikba.

Az első két fázis országos lefedettségű volt. A tanulók esetében jelenleg csak Heves megye a célközönség. Később ezt is szeretnénk országos területre kiterjeszteni.

Kulcsszavak: könyvtárostanár, iskolakönyvtár, digitális könyvtárpedagógia

Játékosítás kémiaórákon az általános iskola hetedik osztályában

Pap Barbara[1], **Sogor Csilla**[2]
[1] *kémia tanár*
Kazinczy Ferenc Általános Iskola, **Érsemjén**
bpap6650@gmail.com
[2] *egyetemi adjunktus*
Babes Bolyai Tudományegyetem, Kémia és Vegyészmérnöki Kar, Kolozsvár
csilla.sogor@ubbcluj.ro

Absztrakt

A természettudományos oktatás egyik legkritikusabb problémája, hogy sok esetben nehézséget jelent a diákok számára a különböző fogalmak, jelenségek megértése, tanulása. A tanulók sikerélmény nélkül maradnak. Emiatt a gamifikáció integrálására tett kísérletek száma a természettudományos oktatásban jelentősen megnőtt. A kutatásunk célja motivációs segítség nyújtása játékosítás alkalmazásával. A kutatást két hetedikes osztály diákjain végeztük el környezettudatosság témakörben. Pre- és poszteszt segítségével mértük a gamifikáció hatékonyságát a hagyományos oktatáshoz képest, ehhez az egyik osztály képezte a kísérleti, míg a másik a kontrollcsoportot. A kontrollosztályban 14 diák, a kísérleti osztályban 16 diák tanult. A hagyományos módszerrel való tanítás csak a játékosítás elemeiben különbözött a gamifikáció módszerétől, ugyanazokat az ismereteket tárgyaltuk mindkét osztály esetében. A kutatás a „Kémia és élet. Anyagok a természetben" tanulási egység keretén belül történt. A gamifikációs elemek közül alkalmaztuk a keretmesét, visszajelzés és értékelésként a jelvényeket. A végső cél egy keresztrejtvény megfejtése volt. Több tanítási órán keresztül zajlott a módszernek az alkalmazása, ami magában foglalt öt nagy tevékenységet, amiért jelvényt lehetett szerezni. A felmérések eredményeit kiértékelve egyértelművé vált, hogy a kísérleti csoportot a gamifikáció módszere sokkal motiváltabbá tette, és ezáltal az ismeretek alaposabb elsajátítását eredményezte.

A diákok a következő tanévben, nyolcadik osztályban is kérték a módszer alkalmazását.

Kulcsszavak: gamifikáció, kémia oktatása, motiváció

Digitális és médiapedagógia

A média szerint a világ – a fenntarthatóság médiareprezentációja

Dr. Szíjártó Imre
egyetemi tanár
Eszterházy Károly Katolikus Egyetem, Mozgóképművészeti és Kommunikációs Intézet, Eger
szijarto.imre@uni-eszterhazy.hu

Absztrakt

Jelen tervezet egy tankönyvi leckéhez készült, a lecke feldolgozásának módszertani kérdéseit tárgyalja. Az előadás célja: szemléltetések segítségével bemutatni a médiareprezentáció működését. Várható eredmény: egy közzétehető óratervvázlat.

A médiareprezentáció a világ jelenségeinek, történéseinek, illetve az egyes társadalmi csoportoknak a tömegkommunikáció eszközeivel történő megjelenítése. A valóság tökéletes leképezése, az objektív vagy realista ábrázolás alig valósítható meg.

A reprezentáció módját nagyban befolyásolja az adott közlemény műfaja. Sok műfaj sztereotipikus ábrázolást valósít meg. A tény és a vélemény gyakran összemosódik.

A tematizáció az értelmezési keret, a médiaszöveg belehelyezi az eseményt, ezt a keretet nevezhetjük körítésnek vagy tálalásnak. Ha a tematizációs kísérlet ismétlődik, akkor a kapcsolat állandósul, ami hosszú távon befolyásolhatja a közönség véleményét. Ha egy tematizáció sikeres, akkor a benne előforduló képzetkapcsolás rögzül, ezt horgonyzásnak hívják.

A reprezentáció szempontjából fontos, hogy egy felület önmagában meghatározza a világ ábrázolásának módját.

A reprezentációt meghatározó további tényezők: Az első terjedelmi korlátok kérdése. A másik a média jelenléte: ha valaki érzékeli, hogy kamerák és mikrofonok veszik körül, akkor másképp kezd viselkedni, ami ugyancsak befolyásolja a valóság ábrázolását.

Az előadás néhány példát mutat a fenntarthatóság fogalmának megjelenésére – ez lesz a fenntarthatóság médiareprezentációja.

Kulcsszavak: fenntarthatóság, médiareprezentáció, médiaműveltség

A médiapedagógia alkalmazási tapasztalatai a társadalomföldrajzi ismeretek oktatásában

Kovács Enikő
tudományos segédmunkatárs
Eszterházy Károly Katolikus Egyetem, Pedagógusképző Központ, Eger
kovacs.eniko@uni-eszterhazy.hu

Absztrakt

A gyakran emlegetett fenntarthatóság többféle jelentéstartalommal bír, így a társadalmi tudatosság terén is jelentős szerepe van annak tükrében, hogy mit tekintünk követendő tendenciának a jövőnk formálásához. A média különböző elemei által a társadalom befolyásolttá válhat, hiszen azok jelen vannak, körülvesznek bennünket, és mindennapjaink fontos részét képezik. Egyes mediális információk közvetlenül, mások közvetetten gyakorolnak hatást az egyénre, ezáltal az egyén környezetére és a társadalmi folyamatokra.

Tudatosan, a médiapedagógia módszerével oktatott társadalomföldrajzi egyetemi kurzusaim során (empirikus módon) megfigyelésre kerültek a közmédiában megjelenő tudományos, közéletben megtörtént, hiteles forrásokon alapuló médiatartalmak ismeretszerzés folyamatában történtő alkalmazásának eredményei.

A módszer a kurzuson részt vevők tanulási folyamatait kedvezően befolyásolja, például az ismeretek felfedezésében, értelmezésben, az egyes témakörök iránti elköteleződés tekintetében, nem utolsósorban pedig a kurzuson történő aktív részvétel motiválásában. A médiapedagógia biztosítja a tanuló személy többdimenziós gondolkodási képességét, továbbá képessé teszi a prognosztizáló gondolkodásra, mely a fenntarthatóság kulcsa egy élhető társadalom megteremtésében.

Kulcsszavak: médiapedagógia, társadalomföldrajz, prognosztikus gondolkodás

A távoktatás módszertani tapasztalatai járvány idején az Eszterházy Károly Katolikus Egyetemen

Dr. Antal Péter
főiskolai docens
Eszterházy Károly Katolikus Egyetem, Digitális Technológia Intézet,
Digitális Kultúra Tanszék, Eger
antal.peter@uni-eszterhazy.hu

Absztrakt

A hagyományostól eltérő tudásközvetítés szerepe világszerte megnőtt. Ez egyrészt a meglévő kompetenciák minőségi és tartalmi változásának köszönhető, másrészt a hagyományos oktatás tartalmi és strukturális rugalmatlanságából fakad. Annak ellenére, hogy a technika által támogatott tudásátadás néhány előnye kézenfekvőnek tűnhet, a távoktatás alkalmazásának mindenhol vannak korlátai.

Az Eszterházy Károly Katolikus Egyetemen 2010 óta használjuk a MOODLE távoktatási keretrendszert, több-kevesebb sikerrel. A koronavírus-járvány okozta hirtelen változások nyilvánvalóvá tették, hogy mind a diákok, mind a tanárok, egyetemi oktatók jó része nem készült fel a digitális oktatás kihívásaira, sem módszertani, sem technikai szempontból. A pandémia jó lehetőséget adott egy szélesebb felhasználói körben végzett kutatás lefolytatására, amely az interaktív, online kurzusokhoz kapcsolódóan a tanulási eredmények monitorozását lehetővé tévő eszközök, alkalmazások hatékonyságát és a felhasználók elégedettségét (tanár, diák), valamint kompetenciáját méri.

Előadásomban ennek a felmérésnek az eredményeiről szeretnék beszámolni.

Kulcsszavak: e-learning, MOODLE, digitális kompetencia

Milyen változásokat hozhatnak a kvantumszámítógépek az oktatás területén?

Dr. Prantner Csilla[1], **Koczka Ferenc**[2], **Dr. Biró Csaba**[3]
[1] *adjunktus*
Eszterházy Károly Katolikus Egyetem, Digitális Technológia Intézet, Eger
prantner.csilla@uni-eszterhazy.hu
[2] *tanársegéd*
Eszterházy Károly Katolikus Egyetem, Információtechnológiai Tanszék, Eger
koczka.ferenc@uni-eszterhazy.hu
[3] *egyetemi docens*
Eszterházy Károly Katolikus Egyetem, Informatikai Kar, Eger
biro.csaba@uni-eszterhazy.hu

Absztrakt

A teljesen újszerű elveken működő kvantumszámítógépek korábban nem megoldható problémákra hatékony és gyors megoldásokat ígérnek. A magyar törvénykezésben megjelentek már azok a rendeletek, amelyek ráerősítenek arra, hogy egyre közelebb vagyunk a kvantumszámítógépek korszakához. Az új típusú számítógépek megjelenése várhatóan nemcsak az informatika, a gazdaság és a különféle tudományok területén hoz nagy változásokat, hanem valószínűsíthetően mindennapi életünkre is erősen hatással lesz. Szükségét érezzük, hogy az oktatási szféra is kövesse ennek az újfajta technológiáknak a megjelenését, hogy ne érje váratlanul a jövő fiataljait. Az előadásban szóba kerülnek a kvantuminformatikával kapcsolatosan hozott jogszabályok, az érintett szakterületek, a kvantuminformatikában rejlő új lehetőségek és veszélyek. Továbbá beszélünk arról, hogy milyen kérdéseket vet fel az új technológia az oktatás területén.

Kulcsszavak: kvantuminformatika, kvantumszámítógép, informatikaoktatás

Tankockahasználat (LearningApps) a digitális tanrendű oktatás során

Ládiné Szabó Tünde Julianna
mesteroktató
Eszterházy Károly Katolikus Egyetem Gyakorló Általános Iskola, Gimnázium, Alapfokú Művészeti Iskola és Technikum, Eger
ladine.szabo.tunde@uni-eszterhazy.hu

Absztrakt

A kutatás jelentősége: fontosnak tartottam a kutatás elvégzését, mivel így kaptunk pontos képet a digitális oktatásban történő tankockahasználatról.

Kutatásom célja annak feltárása volt, hogy 2020 tavaszán – a koronavírus járvány idején – a LearningApps felületén előállított tankockákat miként használják a pedagógusok. A kérdőív kitöltése önként, név nélkül történt, melyre 951 fő vállalkozott.

Hipotéziseim igazolására kvantitatív módszert, az írásbeli kikérdezést használtam. A kérdőív kitöltésére a 2020. május 5. – augusztus 13. közötti időszakban került sor.

Eredmények: A kapott adatokból kiderült, hogy az alkalmazást főleg a 40–59 éves korosztály használja. Tehát az alkalmazás e korosztály számára kedveltebb.

A tantárgyakat tekintve a főtárgyak (magyar, matematika és környezetismeret) esetében használják legtöbben az alkalmazást. Ezeken kívül jelentős az angol tantárgyban való tankockahasználat. A feldolgozott adatokból kiderül az is, hogy a „hasonló tankocka készítése" funkció a legkedveltebb a kollégák körében, illetve napi rendszerességgel használják az alkalmazást gyakorlásra, és hetente többször differenciálásra. A tankockahasználat idejét felmérve az adatok azt mutatják, hogy a kitöltők többsége 3-4 éve vagy ennél kevesebb ideje használja.

Kulcsszó: tankocka, digitális oktatás, LearningApps

Természettudomány és környezeti nevelés

Élményalapú környezeti nevelés óvodások és kisiskolások körében

Dr. Vargová Andrea
egyetemi adjunktus
Selye János Egyetem, Tanárképző Kar, Kémia Tanszék, Komárno
vargovaa@ujs.sk

Absztrakt

A természet megfigyelése és vizsgálata a környezet- és természetismeret tantárgyak elengedhetetlen része. Fontos, hogy már a kisgyermekeknek is legyenek ismereteik a természetről, ám lényeges az is, hogy ez az ismeretszerzés élményszerű tapasztalatszerzésen alapuljon, mivel az élményszerzés biztosítja a tanulás során a legmélyebb bevésést. A környezeti nevelés célkitűzése nem kevesebb, mint az, hogy a természet fenntarthatósága és működőképességének megőrzése céljából kialakítsa az emberek környezettudatos és felelősségteljes magatartását. Az élményalapú környezeti nevelés célja, hogy a gyermekek rácsodálkozzanak a természet szépségére, érezzék a felfedezés örömét, izgalmát, és találkozzanak olyan új ismeretekkel is, amelyek tovább növelik a természettudományos ismeretek iránti érdeklődésüket és a tenni akarást is egyben. Mindezekből kiindulva gyűjtöttünk össze néhány érdekes, egyszerű, könnyen bemutatható kísérletet, amelyekkel a környezetvédelem fontosságára szeretnénk felhívni a figyelmet. A bemutatott kísérletek nem igényelnek különleges laboratóriumi eszközöket, se mélyreható kémiai tudást, és könnyen kivitelezhetők az óvodás és kisiskolás gyermekek számára is. A kísérletekkel elsősorban az élményszerű, tapasztalati úton megszerezhető ismeretekhez szeretnénk ötleteket, módszereket felkínálni.

Kulcsszavak: természettudományos érzékenyítés, környezeti nevelés, élményalapú ismeretszerzés

Élményalapú környezeti nevelés a középiskolában otthon elvégezhető kísérletekkel

Dr. Vlaszátsné Vanczer Dóra
általános iskolai matematika- *és kémiatanár*
Tildy Zoltán Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola, Szeghalom
doravanczer@gmail.com

Absztrakt

Mi a környezeti nevelés?

A környezeti nevelés olyan folyamat, amely lehetővé teszi, hogy az egyének/tanulók megismerkedjenek a környezetvédelmi kérdésekkel, részt vegyenek a problémamegoldásban, és lépéseket tegyenek a környezetük javítása érdekében. Az egyének/tanulók készségei, képességei fejlődnek, tájékozott és felelősségteljes döntések meghozatalára lesznek képesek.

- A környezeti nevelés összetevői:
- A tudatosság és érzékenység a környezet és a környezeti kihívások iránt;
- A tudás és a megértés a környezet és a környezeti kihívások aspektusában;
- Attitűdök és motiváció a környezeti gondok javítására, illetve a környezet minőségének megőrzésére és javítására.

Kulcsszavak: élményalapú nevelés, környezeti nevelés, otthoni kísérlet, középiskola, környezettudatosság

Egy komplex ismereteket feldolgozó tanóra – a kőzetek és ásványok – megvalósítása szabadulójáték segítségével

Kovács Mihály
tudományos segédmunkatárs
Eszterházy Károly Katolikus Egyetem,
Csillagvizsgáló és Természettudományi Élményközpont, Eger
kovacs2.mihaly@uni-eszterhazy.hu

Absztrakt

A szabadulószobák viszonylag fiatal játéktípusok, oktatási célú használatuk csak a kétezres években kezdődött el. Az ezzel kapcsolatos kutatások is így még kezdeti stádiumban tartanak. A szakirodalom szerint komplex ismereteket tárgyaló tananyagrészeket még alig néhányan próbáltak meg szabadulójátékok segítségével feldolgozni, a tantárgyspecifikus tartalmak domináltak eddig. Ugyanakkor a komplex szemlélet formálása kulcsfontosságú a fenntarthatóság szempontjából.

Előadásomban egy oktatási célú játékot mutatok be, amely segítségével egy olyan tanórát sikerült megvalósítani, amelyben a földrajz, kémia és fizika tantárgyhoz kapcsolható ismereteket dolgozhattak fel a diákok. Az óra sikerességét elő- és utóteszttel vizsgáltam, amiben elsősorban a fogalmi tudásukról kellett számot adniuk a résztvevőknek.

Kulcsszavak: komplex ismeretek, szabadulószoba, kőzetek és ásványok

Tanulói elégedettségi mérés az EKKE gyakorlógimnáziumának fizika-laborfoglalkozásaival kapcsolatban

Bátori Gabriella
tanár
Eszterházy Károly Katolikus Egyetem Gyakorló Általános Iskola, Gimnázium, Alapfokú Művészeti Iskola és Technikum, Eger
batori.gabriella@uni-eszterhazy.hu

Absztrakt

Az elégedettségi felmérés elkészítésének igényét az EKKE gyakorlóiskola természettudományos laboratóriumának megléte és használata hívta életre.

TÁMOP-os és EFOP-os pályázatok eredményeként a gimnáziumi osztályokban olyan infrastruktúra került kialakításra, amely lehetővé teszi, hogy a XXI. század elvárásainak és kihívásainak megfelelő körülmények között tanulhassanak a diákjaink fizikát. Vonatkozik ez a tanulókísérleti készletek magas számára, a tanári demonstrációs kísérletek sokféleségére, a digitális mérőeszközök napi gyakorlatban való használatára, az IKT-eszközök tanulói mérések kiértékelését segítő alkalmazására egyaránt.

2017-ben és 2019-ben a gimnázium 11. évfolyamával végeztem el a tanári szerepre vonatkozó kutatásomat. Azért választottam ezt az évfolyamot, mert az ide járó diákok ekkorra már közel 3 éve ismerkednek a labormunkával, a tanulókísérleteket megvalósító és tanári demonstrációs órákkal.

A digitális oktatás kényszere 2020-tól alapvetően változtatta meg a tanári szerepet a tanórák során. Hogy ez érezhető-e, tetten érhető-e a diákok válaszaiban, erre voltam kíváncsi 2020 őszén, amikor újra elvégeztem a felmérést, szintén a 11. évfolyammal.

Előadásomban ezen elégedettségi mérés eredményeiről szeretnék beszámolni. Kitérek a mérés továbbfejlesztésének lehetséges módjaira, buktatóira és kihívásaira.

Kulcsszavak: elégedettségi mérés, fizika, labor

Kilencedikes tanulók kémiai fogalmakkal kapcsolatos bemeneti tudásának összehasonlító vizsgálata

Dr. Sumi Ildikó Katalin
Szent István Gimnázium, Budapest
sumiildiko@gmail.com

Absztrakt

Számos kutatás támasztja alá, hogy a tanulók természettudományos tantárgyi attitűdje az iskolában eltöltött évek alatt folyamatosan romlik. Közöttük a kémia és a fizika népszerűsége a többi tantárgyétól is elmarad. A kémia tanítása hetedik osztályban kezdődik, és ekkor még a tantárgyak sorrendjében valahol középen foglal helyet, majd a népszerűsége meredeken zuhan, és a középiskola végére a legnépszerűtlenebb tartárgyak egyike lesz.

A középiskolás tanulók természettudományos ismeretei nemcsak hiányosak, de tévképzetek sokaságával is terheltek. Az egyik legnehezebb feladat a kémiai részecskék, anyagi halmazok, kémiai kötések megtanítása és ezeken keresztül a helyes részecskeszemlélet kialakítása. Tanári pályafutásom során sokszor szembesülök ezen a területen is problémával, ezért választottam kutatási témául a tanulók kémiai részecskékkel kapcsolatos fogalmi ismereteinek vizsgálatát.

Ez az összefoglaló a 2019-es, 2020-as és 2021-es tanév elején egy budapesti gimnázium négy kilencedikes osztályának tanulói által megoldott tudásszintmérő teszt eredményeit mutatja be. Két osztály diákjai hat évfolyamos, míg kettőé négy évfolyamos képzésben vesznek részt, így az utóbbiak többféle általános iskolából kerültek ki. Mindannyian a NAT 2012 követelményei szerint tanulták hetedik és nyolcadik osztályban a kémiát.

A kutatásom célja, hogy feltárja a bemeneti tudásukat, a hiányosságokat, valamint a kialakult tévképzeteket.

Kulcsszavak: kémiai fogalmak, tévképzetek

Testkultúra és egészségtudat

Az oktatók módszerei az általános testnevelés keretein belül

Széplaki Ildikó
oktató
Eszterházy Károly Katolikus Egyetem, Sporttudományi Intézet, Eger
szeplaki.ildiko@uni-eszterhazy.hu

Absztrakt

A sportoktatás legfontosabb feladatai többek között a pszichomotoros képességek fejlesztése, valamint emellett a szociális, kognitív és affektív képességek fejlesztése és a motivációs önszabályozás és a belső motiváció kialakítása. Ez egy interaktív folyamat, amely során szükséges, hogy a megfelelő oktatási stratégiákat, módszereket válassza ki az oktató. Mindez magában foglalja a tanár/az oktató/az edző személyiségét, a tananyagot, a szervezeti kereteket, továbbá azt, hogy ezt miként adja át, illetve milyen visszacsatolásokat alkalmaz és kap. Jelen tanulmány célja, hogy az Eszterházy Károly Katolikus Egyetem általános testnevelésben részt vevő hallgatóinak tartott testnevelésórák oktatói módszereit tanulmányozza. Az óra keretein belül különösen nagy kihívást jelent az egyetemisták motiváltságának megtartása. A hallgatók 20-féle egyéni és 9-féle csapatsport közül választhattak, amit szakképzett oktatók, edzők és demonstrátorok tartottak. Megfigyelési módszert alkalmazva történt az órák tanulmányozása. Megállapítható, hogy minden testnevelést tartó kolléga hatékonyan rendezte be a saját „tanári színpad"-át, és törekedett a sportágának sajátosságait és a hallgatók érdeklődését összekapcsolni. Észrevehető, hogy minden edző/oktató instruál, szemléltet és szükség esetén taktilis ingert alkalmaz. Az esetek többségében extrinzik motiváció nélkül is sikerült fenntartani az érdeklődést, hisz az intrinzik motiváció erőteljes volt.

Kulcsszavak: motiváció, egyetemisták

A tánc hatásai a tanulók kognitív, affektív és motoros képességeire

Láng Éva
tanársegéd
Eszterházy Károly Katolikus Egyetem, Sporttudományi Intézet, Eger
lang2.eva@uni-eszterhazy.hu

Absztrakt

A tánc hatásairól készült vizsgálatok egyre nagyobb számban találhatóak meg az orvostudományi, pszichológiai, szociálpedagógiai, tánctudományi szakterületen, melynek eredményeiből kiindulva a sportpedagógia területén a testnevelési tanórán alkalmazott tánc hatásairól végeztünk különböző vizsgálatokat módszertani kutatásokkal összekötve. Attitűdkérdőív készült sportszakos hallgatókkal, majd intervenciók során vizsgáltuk a diákok kognitív és motoros képességeinek változásait kontrollcsoportos kísérletekben, majd oktatói és szülői strukturálatlan interjúk alapján következtettünk az affektív terület alakulására. Eredményként elmondható, hogy az intervenció során a vizsgálati csoport jobban fejlődött kognitív és motoros képességek területén a kontrollcsoporthoz képest, és a társas kapcsolatok szorosabbá váltak a tánc által, miközben a szorongást és stresszes állapotokat csökkentette a hallgatóknál és diákoknál egyaránt. A NAT különböző műveltségi területeken (művészetek, testnevelés) említi a táncok oktatását, mely hozzájárulhat ahhoz a kitűzött célhoz, hogy a motoros képességek fejlesztése során megvalósuljon a személyiségfejlesztés, képességfejlesztés és szocializáció, a rendszeres fizikai aktivitás során hassunk a diákok értelmi és érzelmi fejlődésére, mely elengedhetetlen a testi-lelki egészség fenntartásához.

Kulcsszavak: táncoktatás, kognitív képesség, motoros képesség, egészség

A Less Nándor Emléktúra Geotóp Napjának tapasztalatai

Dr. Ésik Éva Zsuzsanna[1], **Dr. Sütő László**[2]
[1] *Debreceni Egyetem, Földtudományi Doktori Iskola, Debrecen*
szepezsu@gmail.com
[2] *egyetemi docens*
Eszterházy Károly Katolikus Egyetem,
Természetföldrajzi és Geoinformatikai Tanszék, Eger
suto.laszlo@uni-eszterhazy.hu

Absztrakt

A Less Nándor Emléktúra 1997-ben indult, azóta 25000 fő vett részt rajta. Akkor még igen kevés teljesítménytúrát szerveztek a Bükk hegységben. Azonban a kezdetektől kiegészítettük e rendezvénytípus tömegsportjellegét a terepi ismeretterjesztéssel. Egy évtized után – németországi minta alapján – szerveztük meg a túra keretein belül az első Geotóp Napot, amely programjaival már kifejezetten a környezeti nevelést, a földtudományi értékek megismertetését tűzte ki célul. Ezért átalakítottuk a túratávok rendszerét, módosítottuk a célcsoportok elérését. Ezenkívül kidolgoztunk egy olyan rendszert, amellyel az iskolás – és más érdeklődő – célközönségnek meg tudjuk mutatni terepen a geotudományi értékeket, megvalósítani a hozzájuk kapcsolódó szemléletformálást. Jelen tanulmányban azt követjük nyomon, hogyan változott e programelem az évek során, a résztvevők és szervezők milyen véleményeket fogalmaztak meg az új túratípussal kapcsolatban. Ehhez szervezői interjúkat és kérdőíves felmérést készítettünk. Ezek eredményeit kiértékelve képet kaphatunk a geoturisztikai ismeretterjesztés egyik típusáról, amelynek tapasztalataiból a hasonló rendezvények szervezői is profitálhatnak.

Kulcsszavak: Geotóp Nap, geoérték, terepi oktatás

Tanulásban akadályozott tanulók fenntarthatóságra nevelése a kerettanterv tükrében

Dr. Hegedűs Roland
egyetemi docens
Eszterházy Károly Katolikus Egyetem, Pedagógiai Kar, Gyógypedagógiai Intézet, Eger
hegedusroland1989@gmail.com

Absztrakt

A természettudományos tantárgyak oktatása a tanulásban akadályozott tanulóknál is kiemelten fontos, melynek bizonyos mértékig órakeretei is adottak. A természettudományos tantárgyak egyik fontos feladata a fenntarthatóságra és környezet/természetvédelemre nevelés, melyre a kerettanterv is lehetőséget biztosít már 3. osztálytól, mert a NAT 2020-tól kezdve a gyermekek első és második osztályban nem tanulnak semmilyen természettudományos tárgyat.

Előadásunkban azt tűztük ki célul, hogy bemutassuk, mely témakörökben és milyen osztályfokon kerülnek elő fenntarthatósággal kapcsolatos témakörök, ezeknek a témáknak milyen lehetőségei vannak kibontakozni. A tanulásban akadályozott tanulók sajátosságaihoz igazodva a kerettanterv nagyobb hangsúlyt helyez az ismeretek gyakorlat által történő elsajátítására, ebből kifolyólag az intézményi adottságok nagymértékben befolyásolják a tantárgy tanítási lehetőségeit. Gondolhatunk itt arra, hogy mennyire áll rendelkezésre gyakorlókert, különböző kísérleti eszközök, modellek, vagy milyen az intézmény anyagi helyzete, mert egy állatkerti látogatás, erdei iskola is fejlesztő hatású a gyermek környezethez való hozzáállására.

Kulcsszavak: tanulásban akadályozottak, fenntarthatóság, kerettanterv

Drogprevenció roma és nem roma származású 8. osztályos gyermekek körében

Sütő Szidónia[1], **Kasza Adrienn**[2]
[1] *tanársegéd*
Eszterházy Károly Katolikus Egyetem, Biológiai Intézet, Eger
suto.szidonia@uni-eszterhazy.hu
[2] *hallgató*
Eszterházy Károly Katolikus Egyetem, Biológiai Intézet, Eger
adriennlole8@gmail.com

Absztrakt

Magyarországon a drogfogyasztást a ’90-es évektől monitorozzák. A kiválasztott hevesi szegregátumban már a 10-12 évesek között is jelen vannak az aktív szerhasználók. Látszik, hogy a probléma jelentős. Az egyik megoldás a prevenció sikerességében rejlik. A tanulmány legfontosabb célja a roma és nem roma tanulók egészségkárosító szokásaikkal kapcsolatos attitűdjeinek feltárása, prevenciós ismereteinek összehasonlítása, ugyanazon prevenciós módszer eredményességének felmérése a szegregált és nem szegregált diákok körében. Továbbá egy egyénre fókuszált vizsgálat, melynek célja a szocializációs közeg hatásmértékének feltárása. Elmondható eredmény, hogy a diákokra a legnagyobb mértékben az elsődleges szocializációs közeg hat. A dohányzás, alkoholfogyasztás párhuzamot mutat a szülői mintákkal mindkét csoportban. Továbbá a kutatás érdekes eredménye, hogy a szegregált, rosszabb körülmények között nevelkedő gyerekek a drogfogyasztással szemben elfogadóbbak, a szerhasználatot elutasítják. Ugyanakkor a jobb körülmények között szocializált diákok a drogfogyasztást elítélik, de azokat szívesen kipróbálnák. Az eredmények azt mutatják, hogy nem szegregátumbeli intézményben bevált prevenciós óra nem feltétlenül lesz eredményes szegregált diákok körében, emiatt szükség lenne egy szülőket is bevonó speciális prevenciós stratégia kialakítására az eredményesség érdekében.

Kulcsszavak: drogprevenció, szegregáció